

Ibet at Foreftaaende herved bekjendtgjøres, undlader jeg ikke at tilføie, at Handelen om Gaarden Korre-Søbye i Rind Sogn nu er affluttet af Directionen paa de forannævnte Betingelser.

Tanderup, den 12te Mai 1844.

B. K. Ellgaard.

Actierne i det her omhandlede Foretagende ftulle nu (i Juli 1844) være ftegne ikke ubetydeligt og en-
deel af dem allerede omsatte. Deres Total-Beløb ud-
gør omtrent 4,300 Rbd.

Landøkonomifke Blandinger.

(Efter: Deconomifche Neuigkeiten).

Om levende Hegn.

Den Skade, Alleer og Hækker tilføie Agerbruget, beftaaer fornemmelig deri, at de, ved at befkygge Jor-
den med deres Kroner og udfuge den med deres Rod-
der, indvirke ufordeelagtigt faavel paa Qvantiteten
fom paa Qvaliteten af de nærmefte omgivende Plan-
ter. Dette er dog forholdsviis mindre fjendeligt ved
ftørre Marker, end ved de mindre, og den omhygge-
lige Landmand kan her, ved et henfigtsmæssigt Valg
af Træsarterne, undgaae det ftørste Onde, og vil ikke
ffjeldent kunne beregne fig et ftørre Udbytte af fin Plant-
ning, end denne forarfager ham Skade, i Særdeles-

hed, naar han tager med i Beregning, hvilke Tjenester Hegnet yder ham, ved at indfredede og beskytte Marken mod Indsyldelsen af et raat Veirlig. — En Hæk, som svarer til alle Fordringer, og som ikke blot i æsthetisk Henseende yder et smukt Skue, men ogsaa afgiver en fuldkommen Indfredning, finder man ved Blansko i Mähren omkring de derværende Haver. Denne Hæk, plantet for omtrent 18 Aar siden af Graner (*Pinus picea*), blandede med almindelig Enebær, har hidindtil holdt sig saa tæt, at ikke engang en Hare kan trænge derigjennem, og det uden at nyde nogen anden Pleie, end at studses i Toppen een Gang hvert andet Aar. Den er henimod 6 Fod høi og 4 Fod bred, og uden at give Insectlarver eller andet Uoi nogen Tilflugt, beskytter den Ageren i en lang Strækning mod raae Vinde, og det til Tider, da ingen andre Hækker af Lovtræer give nogen Beskyttelse. Plantningen er foretagen med eenaarige Stiklinger, hvilke vistnok medføre de ringeste Udgifter ved Anlægget; det er derfor at undre over, at denne Hæk endnu ikke har fundet flere Efterligninger. Granerne plantedes i 6 Tommers indbyrdes Afstand i 2 parallelløbende Rækker, der stode 18 Tommer fra hinanden, og i Mellemrummet sattes unge Enebærplanter eller saades Enebærfrø. Granhækker have altid den Egenkab, at blive visne og fulde af Huller forneden; men herimod beskytte Enebærbuskene, hvilke nødes til at holde sig ved Jorden og udbrede sig til Siderne under de i Høiden stude Graner; paa denne Maade bliver Hæk-

fen uigjennemtrængelig. Ingen Træart giver tættere og skjønnere Hækker, end de immergrønne Graner, som danne Opholdssteder for Sangfuglene fra hele Omegnen og ikke besmittes eller fordærves af noget Utoi. Ligesom Anlægget af flige Hækker skeer let og billigt, saaledes opnaae de ogsaa hastigt den nødvendige Styrke, Hoide og Tæthed.

Saa vel for smaae som for store Landbrug, hvor man ikke vil skade Ageren ved en Hæks Skygge eller ved dens omsiggribende Rodder, og hvor man agter at lægge Bind paa Silkeavl, kan Morbær-Busken anvendes med største Nytte. Forplantningen af det hvide Morbærtræ (*morus alba*), skeer let ved Frø, og af det philippinske Morbærtræ (*morus multicaulis*), der isærdeleshed egner sig for Buskplantninger, ved Stiklinger. Ingen Træart lader sig lettere formere ved Stiklinger end *morus multicaulis*. Ved et Forsøg med en omfattende Plantning, hvor de eenaarige Grene bleve sønderfkaarne i Stykker med 3 Dine paa hvert, hvilte plantedes i en velmulret Jord saaledes, at kun det ene Dje ragede frem over denne, mislykkedes i Gjennemsnit kun 25 af 1000 Stkr., og de, som sloge an, opnaaede i det 1ste Aar en Hoide af 3—5 Fod. Have=Inspector Megger i Heidelberg, som ved de tydske Landmænds Forsamling i Carlsruhe gjorde opmærksom ikke blot paa Morbærtræets Afbenyttelse til Silkeavl, men ogsaa paa Anvendelsen af dets Bast som Papir=Surrogat, meddeelte desangaaende følgende Beregning: Paa en 200

Fod lang Hæk af morus alba, hvis Blade om Sommeren vare benyttede til Fodring af Silkeorme, bleve om Vinteren de 3—5 Fod lange Grene affkaarne, hvorved erholdtes 8 Knipper. Efterat Grenene vare deelte i Stykker paa $1\frac{1}{2}$ Fods Længde, lagdes disse en halv Times Tid i kogende Vand, for bedre at kunne løsne Basten fra Beddet. Tilberedt paa en Papirmølle gav Basten et Papir, som var fortrinligt skiftet til Kobbertryk og som vandt almindeligt Bisald ved Forsamlingen i Carlsruhe. Udbyttet af denne Hæk for et Aar angiver Hr. Meßger til:

26 \mathcal{R} tør Bast (à 10 fl. rh. pr. Centner)	. 2 fl. 36 kr.
55 \mathcal{R} tørt Bed (à 26 kr. rh. pr. Centner)	. 15 -
	<u>2 fl. 51 kr.</u>

Silkeormene, som fodredes med Hækkens

Blade, gave 15 \mathcal{R} Cocons (à 40 kr. rh.

pr. \mathcal{R}) 10 - -

Summa 12 fl. 51 kr.*)

Bed at bringe denne lille Bi-Gevinst med i Anslag, er det ogsaa værd at bemærke, at Dydrættene af Silkeorme, naar de have en Hæk af større Udstrækning, ikke blot ville faae en større Indtægt, men ogsaa skaffe sig selv og deres Huusgesinde en god Vinter-Beskæftigelse; Sagen fortjener derfor at følges videre, for om muligt at afgive en hidtil ubenyttet Industrigreen. Forfatteren heraf, Fr. Beßhold, tilføier, at han i Sommeren 1839 saae flere unge

*) En Gylben (fl.) à 60 Kreuzer = 4 Mk. 10 fl. Dansk.

Morbærtræer, som vare blevne berøvede deres Blade ved Hvidtorn-Edderkøppens Larver (*Phalæna B. chrisorchæa*). Dette er vistnok at ansee som et Bink, hvorved fraraades at have Morbær- og Hvidtornshæfter i Nærheden af hinanden.

Om underlagets og Atmosfærens Benyttelse.

(Af Collegiiraad, Dr. Fr. Schmalz.)

Paa mange Steder indeholder Jord-Underlaget betydelige Skatte, som let kunne benyttes, ligesom og Atmosfæren er et righoldigt Fællesgods, hvoraf ingen Afgifter betales; kun naar vi bringe hine Skatte for en Dag og drage behørig Nytte af dette Fællesgods, ere vi i Stand til at bringe det høieste Udbytte ud af et givet Stykke Land og betydeligt at forbedre Jordbunden. Vi vide allerede længe, at vi kunne hjemføre en rig Høst af bladrige Bærter fra en frugtbar Jordbund, og at derved Jordforpen endog kan tiltage i Frugtbarhed; vi kalde desaaarsag slige Planter „Jordforbedrende“, og i Modsætning dertil de forskjellige Kornarter „jordtærende“. Det er endvidere allerede længe bekjendt, at en af Naturen fattig Jordbund kan yde en meget stor Masse af Træ, og dog, efter dettes Borthugning, befindes rigere paa Humus, end den var før Træerne stode derpaa. Saaledes vide vi ogsaa, at i mangen Jordbund Kløveren voxer een Gang meget yppigt og giver en rig Høst, men trives meget kummerligt, naar den dyrkes gjentagne Gange paa de samme Steder. Vi tillægge

Frugtverelen et stort Værd, idet den Erfaring mangfoldige Gange har gjentaget sig, at, naar 2 Kornarter avles umiddelbart efter hinanden, den anden sædvanligviis giver en meget ringere Høst, end naar paa ligegod Jordbund en bladrig, dybtgaaende Plante dyrkes imellem de 2 Kornarter, saaledes at den anden endog bliver den 3die Frugt efter een forudgaaende Gjødsning. Hovedaarsagen til denne Tilsyneladelse, eller Frugtverelens Theori, søgte man ofte paa meget forunderlige Veie, endog i Planterøddernes Excrementer, og endnu er man langt fra at være kommen paa den rette Veie, endnu benytter man langt fra ikke tilstrækkeligt de os i saa rigt Maal tilbudne Naturkræfter. Man tog hidtil sædvanligviis altfor eensidigt Hensyn til Jordbundens Dverlag og var glad ved Tid efter anden at kunne gjengive dette, hvad det ydede os i forskjellige Afgrøder. Mange føle sig endnu høist lykkelige, naar de blot kunne besaae ret store Flader med Korn, og ere tillige høist beskedne i deres Fordringer med Hensyn til Udbyttet. Hvo der kun dyrker Værter, hvis Rodder ei ere dybtgaaende, f. Ex. Korn, og oveniisøbet ikke sorger behørigt for, at disse kunne blade sig i den høist mulige Grad, han benytter aldeles ikke den Plantenæring, der ligger i Underlaget, og kun meget slet Atmosphæren, der ogsaa staaer ham til fri Raadighed. Til de Afgrøder, som han saaledes tager af sin Jord, maatte Dverlaget yde det Hele, og derfor er det intet Under, om det efterhaanden udvines og giver slettere Afgrøder, saafremt ikke dets

Tab erstattes ved en tilstrækkelig Mængde Gjødste. Jo kummerligere den saaledes dyrkede Sæd vorer, desto mere udpiner den Jordbunden i Forhold til den Høst, som den afgiver; thi ikke blot formaaer den, formedelst sin ringe Bladrigthed, kun at tiltrække meget lidt af Atmosphæren, og kun ufuldkomment kan Næringskraften uddanne sig i de sparsomt og slet udviklede Blade, men den afgiver ogsaa, som en bladfattig, tyndstaaende Vært, en daarlig Bedækning for Jordbunden, saa at den ikke er i Stand til at forhindre Forslygtigelsen af de plantenærende Lustarter, der udvikle sig i Jorden. Men naar en Landmand lægger Bind paa flere Værter, som have dybtgaaende Rødder og megen Bladrigthed, naar han dyrker f. Ex. Klover, Lucerne, Raps, Rüb, Roer og andre Rødværter, saa fremhentes derved de i Dybden liggende Stoffer, f. Ex. Kaliet og andre plantenærende Stoffer, og gøres frugtbringende. Jo talrigere og yppigere disse Værters Planter vore, desto virksomere ere de til at tiltrække Næringsstoffer af Atmosphæren, desto fuldkommere blive disse bearbejdede, derved pirres Rødderne til desto større Virksomhed, og desto mere forhindrer Planternes tætte Stand Forslygtigelsen af de nærende Stoffer i Jordforpen. Vel maa Jordbunden afgive til de unge Planter saa meget, som der medgaaer til den betydelige Rød- og Bladdannelse, men hvad den har ydet, erholder den igjen tilbage af Planterne selv, naar de høstes, thi der falder altid en Mængde Blade af, og Rødderne blive dog ogsaa

tilbage i Jorden. — Men i høi Grad beriges Jord-
 skorpen, naar de dybtgaaende, bladrige Værter visne
 og hendsø derpaa. Hvorvidt Humus paa denne
 Maade kan vedblive at samle sig, derpaa afgive Syd-
 ruslands rige Stepper et flaaende Exempel. — I El-
 sterdaalen i Sachsen kjøbtes mange Landeieendomme til
 en meget høi Priis, ikke just fordi Jordbunden besad
 nogen særdeles betydelig, naturlig Frugtbarhed; men
 kun fordi man havde lært, behørigt at benytte Under-
 laget og Atmosphæren, og saaledes kunde drive Ager-
 bruget med Omfugt og Driftighed. — Paa Godset
 Kühsen i Preussen avledes i Begyndelsen neppe 3
 Fold af Rug, i det paafølgende Aar 5 Fold, men
 efterhaanden steg Udbyttet til 10 Fold i Gjennemsnit
 og nu avles kun sjældent under 9 Fold. Hovedaar-
 sagen til Udbyttets Stigen og Jordbundens Forbedring
 var en fornuftig Afbenyttelse af Underlaget og
 Atmosphæren, men rigtignok avledes ifkun Korn
 paa $\frac{2}{3}$ af hele Agerlandet, hvorunder lagdes tørre
 Enge, Græsgange og gammel Hedejord. Men frem-
 bringes der ved en saadan Fremgangsmaade i Gjens-
 nemsnit 8 Fold Rug, hvor der forhen høstes kun 4
 Fold, saa behøves jo kun en halv saa stor Flade til
 Kornavl, for dog at høste samme Qvantitet Korn
 som tilforn, og da Omkostningerne derved selvfølgelig kun
 ere halv saa store, kommer Kornet til at staae meget
 billigere, saa at man ved lave Kornpriser lettere kan
 bestaae end Andre. Ogsaa Dyrkning af Kartofler,
 Klover, Erter og Biffer, kan middelbart eller umid-

delbart give et godt Udbytte. Men for ved Hjælp af bladrigte og dybtgaaende Bærter behørigt at kunne benytte Underlaget og Atmosfæren, maa enten Agerjorden allerede af Naturen besidde en høi Frugtbarhed, eller vi maae ved Kunst forskaffe den en vis Grad deraf, for at de Bærter, som den skal frembringe, deri kunne finde den nødvendige Kraft til Dannelsen af Rødder og Blade i betydelig Mængde. Jo mere nu, ved hiin Fremgangsmaade, Jordbundens Frugtbarhed stiger, desto mindre kan den til Kornavl bestemte Flade taale at være, for dog at levere den nødvendige Mængde Strøelse og et betydeligt Quantum Korn. En vis Verel vil ved dette System være fordeelig, ja endog nødvendig, saaledes vil f. E. Klover ikke trives vel paa et Sted, hvor allerede alt Kali, som Planterne kunde naae, er fortæret, førend igjen en tilstrækkelig Mængde Kali — der er letopløseligt og derfor let kan udløses af Overlaget — ovenfra er meddeelt til Underlaget. Der ligger i de fleste Ageres Underlag en stor Skat, som den, der blot avler Korn, ikke formaaer at benytte. En fornuftig Dybpløining, endnu bedre Anvendelsen af de nyere Scarificatorer, som smultr Underlaget i Dybden og tillade alle Bærter en dybere Indtrængen af deres Rødder, beforder uimodsigeligt Markens Frugtbarhed og vil have bedre Afgrøder til Følge. Planter med dybtgaaende Rødder staae mere den øvre Jordstørpe, som hidtil næsten udelukkende var Gjenstand for Jordbundskundskaben og den kemiske Analyse.

Gjødsfens Gjæring; — Grøngjødsfning; — Mergel; — Grønsværens Brænding; — Tidlig Kartoffelhøst; — Gædens Begræsning; — Gædekornets Fornøelse; — Gæbesyberaske.

(Af en Recension over „Practische Mittheilungen aus dem Gebiete der Landwirthschaft, von W. Albert, herzoglich Göthenschem Finanzrathe ic., Leipzig 1839.“)

Over Gjødsfens Gjæring forelægger Forfatteren en Række Forsøg, som rigtignok sætte Rigtigheden af Thaers og Blocks Formel, til Beregning af Gjødsningens Mængde efter det forærede Foderquantum, meget under Tvivl. — En Bede, daglig næret med 2 \mathcal{T} Hø, 2 \mathcal{T} Stroelse og 2 \mathcal{T} Vand i et Badekar, gav 5 \mathcal{T} Gjødsning om Dagen. Derimod resulterer af et andet Forsøg, anstillet med 7 Bede og en Anvendelse af 2 $\frac{1}{10}$ \mathcal{T} Hø og Straa i 116 Dage, at den af 2378 \mathcal{T} Foder frembragte Gjødske kun veiede 1495 \mathcal{T} , istedetfor at den, ifølge Thaers Formel (Fodervægten multipliceret med 2 $\frac{3}{10}$) skulde have udgjort 5469 \mathcal{T} . — Man bør ikke forglemme, at Thaer forudsætter Møgets hensigtsmæssige Behandling, navnlig at det holdes fugtigt, at hans Formel kun er anvendelig paa Møg af Stortqvæg, og især, at efter Alberts Fremgangsmaade Gjødsken er veiet i indtørret Tilstand. Men altid kan et Resultat, som viser et Tab af 32 pCt. imod det tørre Foders Vægt, kaldes erorbitant. — Gjødskesubstantiens raske Opløsning blev endnu bekræftet ved flere andre Forsøg. 11 \mathcal{T} friskt Faaremøg i en tilluftet Kasse, omgivet af samme

Masse, gav i 8 Maaneder et Tab af 7 \mathcal{R} . Paa samme Maade behandlede Komog: 36 \mathcal{R} veiede efter $4\frac{1}{2}$ Maanedes Forlob endnu 11 \mathcal{R} ; da det tildeels be- fandt sig i en meget fugtig, næsten flydende Tilstand, udsattes det for Luften og veiede efter 4 Dage endnu kun 8 \mathcal{R} , efter 4 Maaneder kun 5 \mathcal{R} . Det samme Qvantum Komog, udsat for Luften i en utæt Kury, veiede efter $4\frac{1}{2}$ Maanedes Forlob endnu 8 \mathcal{R} og efter $8\frac{1}{2}$ Maaned 7 \mathcal{R} . Nøglets Volumen var derved re- duceret til en Fjerdedeel. Der gives neppe nogen Gjenstand i Landhuusholdningen, som i hoiere Grad fortjener Landmændenes Estertanke, end denne Erfar- ring, som saa stærkt understøtter det gazzerriste Sy- stem. Ifølge heraf vilde den Methode, aldrig at lade Gjødskevognen hvile, men Dag for Dag at kjøre den nyproducerede Gjødning paa Ageren, give en sand Gevinst af 300 pCt. i Sammenligning med den tid- ligere Methode — et saa overordentligt Phænomen, at man maa undre sig over, at ikke skarpsindige Lands- mænd for længe siden ere bleve opmærksomme der- paa. Men netop denne Omstændighed maa vække Betænkelse, mindre med Hensyn til Nødtigheden af Forsøgene, som jo i et Aars Tid kunne underkastes den nøieste Prøvelse, end med Hensyn til Slutnin- gerne. Forslygtige Gjødningsstofferne sig saa hurtigt, at de i Stalden tabe 75 pCt., saa bliver det ikke let at begribe, hvorledes de efter 3, 4, 5, 6 indtil 7 Aar endnu kunne yttre nogen Virkning, og dog bekræftes dette af Aarhundreders Erfaring. Bistnok har den

forraadnende Gjæring ogsaa sin Gradation med Hensyn til dens Indflydelse paa Vegetationen, saaledes at dens extensive Virksomhed staaer i et omvendt Forhold til dens intensive Kraft: jo raskere Oplosning, desto flygtigere Virkning. Denne Antagelse finder Bekræftelse i et af Recensenten foretaget Forsøg. En Kvadratrode tørvagtig Eng gav uden Gjødske 40 \mathcal{R} Hø; en lignende, gjødet med 36 \mathcal{R} friskt Komøg, gav 52 \mathcal{R} Hø; en lignende, gjødet med ligesaa meget Komøg, som efter halvaarig Udtørring i Luften var reduceret til 7 \mathcal{R} , gav 54 \mathcal{R} Hø, altsaa 2 \mathcal{R} mere. Vilde dette Resultat bekræfte sig ved fortsatte Forsøg, saa vilde vore gamle Landmænd, som have sat saamegen Priis paa overgjemt fed Gjødning, kunne komme sig af Skrækken over, at de i saa mange Aar have ladet $\frac{1}{2}$ af deres Gjødning fordunste i Luften. Da Kjørselsomkostningerne efter Omstændighederne ere at anslaae til 20—25 pCt. af Gjødskevaerdien, saa vilde der ved Udkørsel af det friske Møg endog være betydeligt Tab. Men det nysomtalte Engforsøg er endnu ikke afgjorende. Ved at blandes med Jordemonnet virker Gjødsken uden Tvivl anderledes, end ved den blotte Overgjødsning, hvor den er ganske udsat for den frie Luft. Her er endnu rigt Stof til sammenlignende Forsøg og videnskabelige Undersøgelser.

— Med Hensyn til Gjødskens Paakørsel, erklærer Forfatteren sig for at nedbringe den med Sædfuren; han paastaar, at efter et Gjennemsnit af 34 Aar den i Brakken nedpløiede Gjødske har tabt 50 pCt. i Kraft:

iovrigt er Talen her om Sandjord. For dog ikke at komme i Collision med sine andre Arbeider, lader han Halvdelen nedbringe i Bendefuren. Den tidlige Brakning af lette Ager forkastes aldeles.

Af sine Forsøg over Grøngjødsling har Forfatteren uddraget: 1) Med den største Sikkerhed kan man gjøre Regning paa Virkningen af den grønne Gjødsning, naar den bringes paa en Brakmark, hvor den ikke er voret*); 100 T deraf kunde i de første 2 Afgrøder paa sandet Jordsmon stilles lige med 80 T Komøg eller 40 T Faaremøg. En i meget yppig Vært nedpløiet Boghvede bevirkede i Aaret 1828 et Tab af 25 pCt. paa den derefter saaede Rug, imod den Rug, som blot havde saaet Gjødske, og det i lige Qvantitet og Qvalitet; hvorimod i samme Aar 64 T Boghvede, nedpløiet i reen Brak, forøgede Udbyttet af Rug med 100 pCt. 2) Den Jordbund, hvorpaa Afgrøden nedpløies grøn til Gjødsning, er for udtørret, og der mangler den aldeles Brakmarkens Friskhed og Consistens. Idet man nu besaaer en saadan Mark strax efter Dimpløiningen, lider man sædvanligt

*) At bringe den grønne Gjødsning fra en Ager paa en anden, grændser til det Absurde; hvorledes skal dette kunne skee, uden at lade de stærkt gjødende Dele, Rødderne, tilbage i Jorden, eller uden at anvende mere Arbeide derpaa, end Gjødsken er værd? Men — Forfatteren har vistnok havt Urten, eller Stængler og Blade af de optagne Kartofler i Tanker, da han nedskrev dette.

et Tab, især i tørre Efteraar. Den grønne Afgrøde bidrager selv hertil, idet den gjør det allerede meget udtørrede Jordsmon endnu hulere. Men denne Feil hæves nu derved, at Algeren, hvori de til Gjødsfning bestemte Værter ere blevne nedpløiede, bliver liggende roligt 3—4 Uger, og først derefter bliver besaaet. I dette Tidsrum er da Jorden igjen bleven behørigt forfrisket af Atmosphæren, og den grønne Gjødsfe selv, der tildeels allerede er overgaaet i Forraadnelse, er ikke længer skadelig for Jordens Consistens. Dette er en uundgaaelig Betingelse, af hvis Sagttagelse et godt Resultat alene er afhængigt. Forfatteren er næsten overbevist om, at alle hans tidligere Forsøg alene derfor sloge feil, fordi han endnu ikke kjendte denne Lov. Kjores derimod den grønne Afgrøde paa en Brakmark, saa kan denne umiddelbart derefter besaaes uden mindste Skade. 3) Skulle Gjødsfveærterne ikke forseile deres Hensigt, saa er det nødvendigt, at de behørigt beskygge Jordbunden. Iøvrigt anseer Forfatteren det som en ubetvivlelig Sandhed, at Grøngjødsfning altid viser sig mindre virksom paa de bedre Arter af Jordsmon end paa Sandjord. — Da Forfatteren endnu troede, at have gjort den Bemærkning, at Gjødningsmassens kvalitative Forhold indvirke mere paa Vegetationen, end dens quantitative Forhold, og isøvrigt var begjærlig efter at erfare, om Naturen paa denne Wei vilde aabenbare ham de forskjellige Værters intensive Værdi, anstillede han følgende sammenlignende Forsøg:

Gav ved høsten, i Neg:

Estrax efter Ved Udterst-
Ufseminingen: ningen:

a) 1 Kvadrat-Rode, hvorpaa 20 Hø i 24 Timer opfødredes til 10 Faar i Fjold	24 H	134 Lod.
b) 1 Ov. R., gjødet med 80 H flet, suurt Hø	10 —	60 —
c) 1 Ov. R., gjødet med 40 H Hø af Nr. 1	12 —	84 —
d) 1 Ov. R., gjødet med 80 H Egeløv i Sædsuren	8 —	48 —
e) 1 Ov. R., flet ikke gjødet . .	8 —	54 —
f) 1 Ov. R., gjødet med 80 H Fyrrenaale	8 —	56 —
g) 1 Ov. R., gjødet med 80 H urcent, mudret Hø	12 —	68 —
h) 1 Ov. R., gjødet med 80 H Rughakkelse	4 —	32 —

Forsøgs-Marken, som var af flet Bestaffenhed, blev besaaet med Rug, og Gjødningsmidlerne nedpløiedes med Sædsuren.

Over Nedpløining af Lupiner holdes store Lovtaler. Paa 3 Morgen Land avledes 16 Scheffel Lupiner, hvilke ifølge Forfatterens Forsøg skulde repræsentere Bærdien af 80 Læs Møg. De bleve til denne Hensigt saede fra Juni til Midten af Juli i to Gange pløiet Jord, og ved den sidste Pløining nedbragtes de $2\frac{1}{2}$ —3 Tommer dybt, uden at Jorden videre blev jævnet med Harven. Paa hver Morgen Land saae-

des sædvanligviis $1\frac{1}{2}$ Berliner-Scheffel, hvorved der i Gjennemsnit falder $20\frac{1}{2}$ Korn pr. Kvadrat Fod. I Begyndelsen syntes de ikke sjelden at staae flet, men saasnart først Blomsterne udviklede sig, prangede de med den yppigste Bært, bedækkede den hele Jordbund og undertrykkede det opstude Ufrud. En senere Udsæd havde steds Fortrinet, fordi Rætterne da blive længere og foranledige Dannelsen af Dug. Imidlertid taalte de ogsaa stærk Tørke, hvortil maaskee Røddernes Smaaknuder, der ligesom danne smaae Vandbeholdere, bidrage meget. Disse Smaaknuder indeholde nemlig saa megen Fugtighed, at ved Nedploiningen af Lupinerne Ploven ofte bliver ganske vaad af de sproitende Vandbeholdere. Vaad Jordbund eller Bæde overhovedet taale Lupinerne ikke. 3—4 Uger før Mikkelsdag, saasnart de første Blomster danne Bælge og Frø, blive Lupinerne nedploiede, og for at hele Planten kan blive tilstrækkeligt bedækket med Jorden, er der bleven gjort følgende Indretninger ved Ploven: under Jordelen af Ploven er befæstiget et Stykke Træ, som en omvendt Nive, hvilket nedtrykker Lupinerne umiddelbart foran Ploven; tillige er til Plovaasen fastbundet en Art af Strygetræ, som løber tæt foran den opkastede Fure, for at bøje Lupinerne ned i Furerne. Af Omhyggelighed lader man desuden en Dreng følge bag efter 2 Plove, for at lægge de muligviis tilside stude Lupiner igjen i Furen. Efter denne Behandling seer man da neppe en enkelt Lupinplante rage et Par Sommer frem af Jor-

den. Nu bliver Ageren roligt liggende 3—4 Uger, for at den i denne Tid kan forfriskes af Atmosphæren og opnaae den behørigte Consistens, og for at Lupinerne tildeels allerede kunne opløses. Efter dette Tidspunkt bliver Ageren derpaa uden videre besaaet med Rug, som nedharves med ganske lette Harver, for at ikke Lupinerne igjen skulle drages ud af Furerne, hvorved man isøvrigt kun har at iagttage, at Harverne altid nøie følge Plovens tidligere Gang. Ogsaa har man fundet det fordeeltigt, at nedbringe den saaele Rug blot ved en Faarehjords Drift over Marken. — Lupinernes Nedpløining i Dug eller efter en Regn, hvorved de steds hurtigere gif i Forraadnelse, førte altid til et godt Resultat. Von Wulffens Mening, at Gjødse slet ingen Indflydelse har paa Lupinernes Fremvæxt, bliver ikke bekræftet af Forfatteren, idet gjødet Land gav $\frac{1}{3}$ mere. Men von Wulffens Erfaring skal kunne bringes i Harmoni dermed, at Lupinerne ikke kunne taale at komme i umiddelbar Berøring med den friske Gjødning i Jorden, men kun fordre en Overgjødsning. Kunne Lupinerne saaes som Efterfrugt i Kornstubben, og lader Banskkeligheden med Frøavlingen sig høre, da vilde Meget være vundet for Agriculturen. Men omendstjøndt denne Gjenstand allerede for 30 Aar siden er bragt under Dmtale, saa findes der dog kun meget sparsomme Notitser om Anvendelsen af denne Plante til Grøngjødsning.

Ved Mergling ere Bippekarverne til een Hest

befundne mest hensigtsmæssige. Efter Mergel vore alle Bælgfrugter og Kloverarter meget yppigt, selv i en Jordbund, hvor de forhen ikke trivedes; ogsaa Kartofler udmærkede sig meget derefter, kun at de vare overtrukne med Røstpletter, hvilket dog i ingen Henseende var til Skade; — ligesaa blev Græsningen langt kraftigere. Leermergel udviklede paa fugtig Sandbund en beundringsværdig Indflydelse paa Vegetationen, medens den samme Mergel forholdt sig ganske passiv paa Mose-Enge og paa humos Leerjord.

Bed Grønsværens Brænding blev et stort øde Grundstykke af tørvagtig Natur, men dog ikke altså fugtig Grund, hurtigt forsat i en meget producerende Tilstand. Men denne Kultur er dog ikke anvendelig, uden hvor man har Overflødighed af Vand, thi førend om 12 Aar er der ikke igjen at tænke paa nogen Høst. Snarere skulde den af Forfatteren bestreves Paakjørsel af Sand fortjene Efterlignelse.

Forfatteren forsvarede Kartofflernes tidlige Høst, fordi Omkostningerne, medens Dagene ere længere, ei ere saa store, fordi Knollene sidde fastere paa Stænglerne og i ringere Grad ere underkastede Forraadnelse, og tillige fordi den endnu grønne Top finder flere Anvendelser, — af Forfatteren til Grøngjødsning.

Forfatteren har efter 36aarige Forsøg aldrig fundet Sædens Begræsning om Efteraar og Foraar stabelig, men ofte, i Tilfælde af meget stærk Vært, fordeelagtig.

Sædefornets Fornyelse blev altid befunden fordeelagtig, men, tværtimod den almindelige Mening, var Saaesød fra bedre Jordbund givligere end fra ringere Jord. Sæderug fra humøs Leerjord gav et 30 pCt. høiere Udbytte end Sandrug. Ved disse Sædomstiftelser er der isørigt endnu gjort følgende Jagttagelser: 1) Sæderugen, forudsat at den kom fra god Jord, var lige god, hvad enten den toges Nord fra eller Syd fra. I denne Hensigt blev der dyrket Rug baade fra Spanien, Laurien og fra Rusland. Imidlertid forblev Rugen fra de nordligere Egne altid constantere og ubartede ikke saa hastigt, som den sydlige. Saaledes var f. E. Vierlænder Rugen endnu efter 10 Aars Forløb ligesaa smuk og fuldkjærnet, som den, der umiddelbar hentedes fra hiin Egn, medens den spanske Rug havde tabt betydeligt i Størrelse.

1 Dvintin national-spanst Rug indeholdt		
nemlig	92 Korn,	
men efter at være dyrket 5 Aar i Sand-		
jord	186 —	
1 Dvintin national-vierlænder Rug in-		
deholdt	164 —	
og efter 4 Aars Dyrkning	170 —	
1 Dvintin indenlandst Rug, som siden		
utænkkelige Tider er dyrket i Sandjor-		
den, indeholdt derimod	232 —	
2) En Hovedbetingelse ved Valget af Sæderug bestod		
deri, at vælge en Varietet, som svarede til Jordbun-		

dens physiske Bessaffenhed og til de klimatiske Forhold med Hensyn til Blomstringstiden. Bragtes en tidligt blomstrende Rug i kold Jord, saa havde dette i mange Aar en meget skadelig Indslydelse paa Høsten; Rugens Natur drev den da til Vært og Blomstring, men, i Kamp med de ydre Forhold og Omgivelser, maatte den ikke sjelden bukke under. 3) Efter et veltruffet Valg holdt Rugen sig over 10 Aar constant, og kan sandsynligviis holde sig endnu længer, naar Landmanden vil sørge for, at Søderugen Tid efter anden tages efter Grøngjødsfning. Ved forskjellige comparative Forsøg har det nemlig viist sig, at en saadan Gjødsfning tildeels forebygger Udartningen og meget bidrager til Rugens Fuldkommenhed og Skjønhed. — Omstiftningen af Saaesæd viser sig i mange Egne endnu mere trængende nødvendig med Hensyn til Havren. Skeer dette ikke, saa antager Havren en ganske anden Form. I Begyndelsen guulagtig, bliver Kærnen snart brunnlig; den bliver ru og behaaret, lange Haarer udvikle sig fra Spidserne og Sæden taber over 3 pCt. i Vægt. Dog bliver denne Havres Straa noget længere. Naar saadan, paa Sandbund udartet Sæd igjen bringes i god, leret Jord, saa antager den snart igjen sin oprindelige Natur.

Angaaende Sæbesyberaskens Gjødskekraft siger Forfatteren, at den i fortrinlig Grad viser sig virksom paa tør Sandjord, men er uden al Virkning paa fugtig Jordbund. For det meste nedploiedes Asken i Brakturen saa grundt som muligt, sædvanligt kun

1½—2" dybt; mindre virksom viste den sig, naar den nedpløiedes i Bende eller Sædfuren. Imedens den udbludede Afse paa vaade Enge ofte forøgede Udbyttet over 100 pCt., bemærkede man ikke den ringeste Virkning af den udbludede Afse.

Mælkenes Smag.

Denne er afhængig af Dyrenes Alder og Sundhedstilstand, af Græsningens og Foderets Bestaffenhed og af den Tid, der er forløben efter Kalvningen. Mælk af tyregale og ofte ogsaa af meget gamle Køer er af slet Smag, og er Dvæget sygt, bør den alene for Uvelhedens Skyld ikke nydes; den bærer da ogsaa i Reglen Mærke paa sin Tilstand, idet den, naar den løber sammen, er seig og klæbrig eller har en ækel Lugt, er unaturligt tyk og grumset, og mangler den eiendommelige friske Farve. Efter Nydelsen af visse Urter giver Hyret undertiden blaa eller rød Mælk, men den sidste Farve er ogsaa ikke sjelden en Folge af, at nogle smaa Blodkar ere sonderrevne enten formedelst en voldsom Behandling ved Malkningen eller foranlediget ved Dyrenes Fuldblodighed. Mælkenes Bitterhed opstaaer efter Nydelsen af større Qvantiteter Kartofler, Straa og fortrinsviis bittre Urter, f. Ex. Malurt, endvidere af urene Mælkekar og qvalme Opbevaringssteder, hvorved ogsaa den blaa Farve kan foraarsages. Køernes Alder udøver en betydelig Indflydelse paa Mælkenes Smag; hyppige Jagttagelser godtgjøre, at Mælk af altfor unge eller altfor gamle Køer staaer

tilbage for den, der vindes af midaldrende Qvæg. Paa Mælkens kemiske Bestaaffenhed indvirker ogsaa Afsondringsorganernes eiendommelige Tilstand, idet de i Dyrets kraftigste Alder bedst kunne udføre deres Functioner; maaffee beroer ogsaa herpaa den Jagttagelse, at mange Racers under alle Omstændigheder skulle levere bedre Mælk end andre. Men at Næringsmidlerne betydeligt kunne forsøge eller nedsette Mælkens Værd og Brugbarhed, kan vel allermindst betvivles; man har dog udsundet, at de først efter 10 Dages Forløb skulle bevirke nogen Forandring i Mælken. Næst Dyrenes gode Fodring og Behandling, spiller Reenligheden ved Meieriet en Hovedrolle, og den indskrænker sig ikke blot til den meget modtagelige Mælksubstans selv, men indbefatter ogsaa Reenligholdelse af Dyrene, af Stalden, af alle Karrene og Fodermidlerne, af Personalet, kort af Alt, hvad der i fjerneste Maade kommer i Berøring med Mælken, — deri indbefattet den Atmosphære, hvori Dyrene leve og hvori Materialet opbevares.

Udproduktion i Rusland.

(Af Dr. Fr. Schmalz.)

I de østersøiske Provindser tiltager vel Antallet af Merinos betydeligt, og da der endnu ere store Stræninger, som indbringe lidet eller intet, kan det stige endnu høiere, dersom de anvendes til Faareavl; men om Faarenes Formerelse i det Indre af Rusland vil man i andre Lande neppe kunne gjøre sig nogen Fore-

stilling. Fra mangfoldige Egne indløbe Beretninger om Anlæg af nye Schæferier og om betydelige For-
 merelser af de allerede tilstedevarende Faarehjorder. Udbredelsen af Merinos bliver i mange Gouverne-
 menter særdeles lettet; thi ikke blot frembyde uover-
 seelige Stepper med den allerfrugtbareste Jordbund en
 sund og kraftig Næring i rigelig Mængde, men man
 lærer ogsaa meer og meer at pleie Merinosfaarene
 overeensstemmende med de locale Forhold, og saaledes
 bliver ogsaa eget Tillæg let. Flere Schæferier paa
 20, 30 indtil 60,000 Stkr. sælge allerede en stor
 Mængde Affom til andre Godsbestidere for meget
 billige Priser. Om nu endog sige store Hjorder ikke
 kunne behandles med nogen smaalig Omhyggelighed,
 saa maa man dog ikke troe, at i Almindelighed Meri-
 nosavlens drives med Efterladenhed og uden Sagkund-
 skab. De fleste russiske Schæferier bestyres af tydske
 Forvaltere, og ere end ikke alle disse at ansee for ud-
 mærkede Schæfere, saa ville de dog i det Hele taget
 behandle de dem anbetroede Hjorder vel. — Ogsaa
 Fabrikerne hæve sig mægtigt, i Særdeleshed skride
 Klædefabrikerne rask fremad og ere, ligesom Schæfe-
 rierne, anlagte efter en stor Maalestok. I Gouverne-
 mentet Tambow findes en Klædefabrik, som i 21 store
 Bygninger indeholder 478 Spindemaskiner, 72 Valk-
 møller og 552 Bævestole, hvoriblandt flere saakaldte
 mekaniske. Her arbeide over 3000 Mennesker og i
 eet Aar forfærdiges omtrent 50,000 Pud = 18,000
 Centner. En Fabrik, som kun beskæftiger circa 1000

Mennesker, hører til de smaae. Det Klæde, der fabrikeres, er aldeles ikke slet; i Særdeleshed frembringes ret gode og vel udseende Middelsvarer, som finde rask Affætning. Da Ulden produceres let og derfor sælges billigt, og desuden Meget begunstiger Fabrikkerne, saa kan ogsaa Klædet leveres til lave Priser, hvilket i høi Grad bidrager til et større Forbrug. De tydske Statslærere kunne ikke begribe, hvorledes — tværtimod deres opstillede Principer — de russiske Fabrikker kunne trives saa godt, men det er dog nu engang Tilfældet.

Om Blodgang hos Lam.

I Aaret 1827, siger Hauenschild, havde jeg Leilighed til at iagttage denne Sygdom ved et nærliggende Schæferi i en ganske ny og hensigtsmæssigt opbygget Faarestald. Ved Indtrædelsen i samme fandt jeg Temperaturen allfor kold for de nyfødte Lam, thi der herskede en for vor Bredegrad sjelden Kulde; Stalden var desuden i Forhold til Faarenes Antal meget for stor, til at en passende Staldtemperatur kunde frembringes ved Dyrenes Uddunstning og Respiration. Jeg var derfor tilbøielig til at antage Forsøelse for Hovedaarsagen til Sygdommen. Netop under Læmmetiden sank Dvissølvet i Thermometret indtil 20 eller flere Grader under 0 og alle Lammene i hiin Stald omkom. — Da Sygdommen indtraf i 1834, vare alle Moderfaarene, i Sammenligning med hine (i 1827), meget vel nærede, ligesom og Lammene viste en kraftig Uddannelse; alligevel bukkede de under for

Sygdommen, der kun varede et Par Dage. De døde ligesom hine, og Sectionen viste Blodmangel i Karrene, varme Klumper i Mave og Larmene, en stor udvidet Urinblære, i Tyktarmen et Forraad af rødlig Excrementer. Ved at sammenholde alle disse Omstændigheder lader sig nu slutte, at alle de Væxter, som ere fremvarede i Høst- og Vintermaanederne, under lange Nætters Væde og Kulde, ingen Aroma og Qvælstof indeholde. Under vedvarende Nydelse af saadanne Planter, overlæses de drægtige Modersfaars Saftmasse kun med fremmedartede, heterogene, suurstofholdige, det plastiske Liv tilhørende Stoffer, som ikke ere stikfede til i Læmmetiden at afgive det nødvendige Forraad af de til Mælkdannelsen tjenlige Bestanddele. Saae Mødrene nu ikke noget tørt, krydret Esterflæt, skraaet, meelholdigt Kjørnesoder eller søde Rodvæxter, saa er det at vente, at der i Læmmetiden vil finde en mangelfuld Mælksaffondring Sted, som kun vil være rig paa Balle og Distof, men desto fattigere paa Fedme og Sufferstof, hvilke sidste Bestanddele ere absolut nødvendige, for at holde Lammets svage Vitalitet i Virksomhed. Som Embryo behøver Lammets kun de Safter, der tilflyde det fra Moderens Kredsløb, men ved Fødselen træder det ind i Ydverdenen som en selvstændig Organismus, der ikke længer modtager animalst Varme udenfra. Den selvstændige Livsproces maa nu ganske og aldeles underholdes og styrkes af Moderens Mælk, men dertil er Suffergehalten fornøden. Mangler dette absolut nødvendige

Princip, og have de sammenløbende, ofstagtige, suurstoffholdige Andele Dverhaand, saa virke disse paa det diende Lam, ikke som et velgjørende Kolostrum til Fjernelse af Meconiet, men mere mechanist som en drastiff Purgans, og ender saaledes de spæde Dyr's Liv paa en negativ Maade. Naadeligt er det derfor, at give Mødre af en ædel Stamrace før og under Dietiden endnu flere meel- og sukkerholdige Fodermidler, hvortil især egner sig knuust Mais eller sonderstaarne, stegte Kartofler, fordi deres Meel- og Sukkergehalt i denne Tilstand fremstiller sig i sin Reenhed. Endog ved Rogning i Vand gaaer den største Deel af de nærende og sukkerholdige Substanser tabt. Da besparende Jldstedsindretninger nu ere at finde i de fleste Schaferier og Huusholdninger, saa bliver det saameget lettere at stege Kartoflerne, som disse i Mængde kunne finde Plads paa Jernpladerne ved Siden af Rogefarrene; herved har det intet at betyde, om Kartoflerne udvendigt blive noget forkullede, thi i denne Tilstand ædes de endnu med større Begjærlighed af Faarene. I Egne, hvor Biinavlen drives stærkt, er Løvet og de tørrede Toppe af Biinranterne at foretrække for alt Hø og Kløver. (Det samme gjælder om Løvet og Toppene af Humleranker.) — Behandlingen af de af Durchlob (Blodgang) angrebne Lam er en meget delicat Sag: man malter efter Behag en Mængde Møderfaar, som enten have opammet deres Yngel, eller hvis store Yvere tilstæde et Tyveri af deres Mælk; denne gjør man noget varm, dyyper en reen Klub

deri, og afvaster dermed Mæsten af nogle Jernstænger, hvorved Mælken bliver svagt rødlig. Heraf indgiver man Lammet gjennem en Tragt om muligt hveranden Time en Støefuld tilligemed lidt Suffer. Alle mangfoldigt forsøgte differente Midler have kun havt flette Følger, hvorfor det er raadeligst at undlade deres Brug. Hvor man har vilde Kastanier, kunne de gives Moderfaarene som Medicin i malet Tilstand tilligemed noget Salt, og det helst paa den Tid, de drives ud paa Marken. I mange Schæferier giver man dog Moderfaarene bedre Næring og søde Rodvæxter i Dietiden, men saadant maa begyndes nogle Uger tidligere, idet Suffergehalten ikke kan danne sig saa hastigt, ligesaa lidt som de øvrige skadelige Bestanddele lade sig fjerne.

Om Faarenes Igler og Traadorme.

(Af Joseph Papper).

Den saakaldte Hospitalhjord værdiger jeg steds en særdeles Opmærksomhed fremfor de sunde og frastige Hjorde. Saaledes bemærkede jeg, da Hunden drev Hjorden til et stærkere Trav, at den havde ualmindeligt mange Efternølere, som bleve staaende, saae sig om og hostede. Jeg undersøgte nu flere af dem og fandt da til min store Skræk, at Hudens Rosenfarve var forspunden, Læberne vare hvide og foldede, og Siderne i en ualmindelig Bevægelse, og hørte tilige den største Deel af Hjorden hoste — mistænkelige Tegn paa Tilstedeværelsen af Igler og Haar- eller

Traadorme. Af Erfaring vidste jeg, at Schæfernes sædvanlige Midler, saasom Kalnus, Enebær og Piller af skraaet Sæd med Steenolie, vel ikke skade, men ligesaa lidt ere til Nytte. Men nu faldt det mig ind, at jeg havde tilintetgjort hele Hære af Hvepser, Rovbier og Myrer med sukkerblandet calcineret Potaske; jeg formodede derfor, at Potaschen ogsaa vilde virke forstyrrende paa Ormene i Faarenes Legemer, kjøbte altsaa 50 \mathcal{R} deraf, blandede den med den sædvanlige Mængde Sliffesalt og forelagde Dyrene dette i et saadant Forhold, at der paa 100 Stkr. kom 2 \mathcal{R} Potaske, dog uden at indblande bittere Urter deri. Den første Aften traf Faarene sig snart tilbage fra Sliffetrugene, men senere hen sliffede de ret villigt, men hostede den paafølgende Nat, da deres Indvaanere gjorde sig oprørsk, ganske frygteligt. Efterat den hele Hjord var bleven fodret med godt Hø i tilstrækkelig Mængde, og var bleven styrket med noget Skoldkorn og Maltstraas, slagtede jeg efter 4 Ugers Forløb 2 Faar af den angrebne Hjord, og fandt da Iglerne for største Delen, men Traadormene alle i livløs Tilstand og de endnu levende Igler matte, uden deres sædvanlige Bevægskraft; kort, min Hjord var sund for Udgangen af den syvende Uge og forblev det hele det paafølgende Aars Sommer, da jeg afgav de fuldkomne godt udseende Hundyr til Modersflokkene. Fra denne Tid af frygter jeg ikke længer for hiin Sygdom, men kan dog ikke undlade at tilstaae, at hos en Bonde, hvis drægtige Kreaturer ogsaa lede af Igler,

hvorimod han anvendte det samme Middel, flere Mo-
 derdyr fastede, en Erfaring, der ikke maa oversees. —
 Faarenes Naturdrift viser os, at de behøve Salt; men
 Salt er et Lægemiddel. Et ofte nydt Lægemiddel maa
 enten forstærkes, eller det bliver uden Birkning og
 hører saaledes op at være et Lægemiddel. Saltgivter
 i bestemte Qvantiteter til bestemte Tider ere endog
 skadelige. Ludsalt forstyrrer alle Insecters og Ormes
 Liv, altsaa ogsaa Faareigler og Traadorme; Kogsalt
 er nyttigt som Læge- og Pirremiddel. En Blanding
 af Flemmet, reent Leer, Potasse og noget Kogsalt burde
 i godt Veir gives saa overslødigt, at Faarene efter
 Behag kunde slikke deraf, thi Instinctet lærer dem
 quantum satis. Men i vaadt Veir lig maatte de for-
 synede Sliffetruge tilluffes. Anstillede Forsøg have
 godtgjort, at Faarene gjerne nyde en saadan Blan-
 ding, idet man fandt, at de ikke blot havde sliffet,
 men endog bidt hele Stykker ud deraf. Allerede som
 Lam slikke de denne Blanding; men da drægtige Mødre
 pleie at faste efter Potasse, maae de kun faae samme
 i homoopathiske Givter.

Middel imod Stivkrampe.

I Nr. 19 af det k. k. mährisch-schlesiske Selskabs
 Meddelelser i Brünn, 1840, omtales Anvendelsen af
 peruvianisk Balsom imod Faarenes Stivkram-
 pe, og især med Nytte efter mislykket Castration af
 Bæddere, hvorved gives 20—30 Draaber, opløste i
 varmt Vand, 2 à 3 Gange om Dagen.

Midler imod Klovesyge.

For at forebygge Klovesyge hos Faarene, lader Hr. Burgwedel dem drikke i Stalden, ligesom de og erholde deres Foder der, stedse tilligemed reen og tør Strøelse. Bliver et Dyr lamt, saa fjernes strax Snavset ic., der sidder imellem Klovene og det for langt udvorede Horn. Er Klovesygen virkelig fremtraadt, da anvendes: først Blaasteen, opløst i Urin, derpaa rygende Salpetersyre, og, naar der allerede er Edder i Klovene, Spisglands-Smør. — Kreosotvand er det fortrinligste Middel mod Klovesyge.

Middel imod Dvægsyge.

Da Rægens Midler bleve uden Følger, besluttede man at forsøge følgende Raad af en Landmand: Man lagde en heel Myrerede med alle Myrer i en stor Potte, fyldte denne med kogende Vand, lod det Hele staae en Tidlang, og gav de syge Dyr een eller to Gange daglig henimod en Bouteille at drikke deraf. 65 Dyr, som behandledes paa denne Maade, kom sig alle.

Rølliken (die Schafgarbe, *Achillea millefolium*) beskytter Dvæget imod Stik af Bremser og Fluer.

Profesfor Oslander i Göttingen gjorde denne Opdagelse, da det tilfældigt faldt ham ind, at indgnide en Vognhest, som var stukken tilblods af slige Insecter, med Blomsterne og Bladene af denne Plante paa det saarede Sted, hvorved han lindrede Dyrets Smerter. Urtenes Bitterhed og skarpe, krydrede Lugt

holdt fremdeles Plageaanderne borte. Da mange Græsgange ere saa rige paa Insecter, at de næsten slet ikke kunne benyttes af Heste og Hornkvæg, kunde man da let indgnide disse Dyr med en Plante, hvis hvide Blomster fra Midten af Juni til September sees saagodtsom paa alle Beie, eller ogsaa paa saadanne Græsgange udsaae denne nyttige Art.

Udelæggelse af Markmus.

Man tager $\frac{3}{4}$ \mathcal{L} fint Meel, $\frac{1}{2}$ \mathcal{L} Svineister og et Pøg, varmer dette tilsammen i en Potte over en sagte Ild og blander deri $\frac{3}{4}$ \mathcal{L} ulædsket Kalk, $\frac{1}{4}$ \mathcal{L} pulveriseret, sort Nyserod (der dog ikke maa tilføjes, saalænge Massen er hebd), 2 Lod hvidt Suffer, 1 Lod Kragesoine (nux vomica), og tilsætter endelig endnu engang saameget Svineister, saaledes at Blandingen faaer en passende Consistens. Heraf danner man runde Smaafugler, noget større end en Vært, og strøer dem i tørt Beir i Musehullerne paa Algeren. Erfaringen har godtgjort Nytten af dette Middel. Eller ogsaa tager man Suurdeig, blander den med Jernfilspaaner og lægger de deraf dannede, tørrede Smaapiller i Musehullerne, eller man bestroer Algeren med Smaafugler af Meel, haardt stegt og derpaa ituskaaret Flæsk og Jernfilspaaner. — Markmusene kunne ogsaa udryddes, naar man nedsænker rummelige, godt glasserede Leerpotter i Jorden, hvori lægges stegt Flæsk eller Brød ristet i Olie, og bedækker dem med et udskaaet Stykke Græstov, saaledes at Grønsværet kommer til

at vende indad og Jorden udad. Danner man nu med en Stof flere Huller, ligesom Museshuller, rundt omkring igjennem Dækket ind imod det Hule af Potten, saa vilde Musene gaae derind og kunne da let dræbes. Eller ogsaa indgraver man lignende Potter lige til Randen i Jorden, fylder dem til over Halvdelen med Vand, strøer derovenpaa Avner og paa disse igjen nogle Havre, Byg eller Maltkorn. Musene blive da bedragne af dette Dække, idet de antage Grunden for fast, springe ned derpaa og drukne. — Da disse Dyr som bekjendt ere en fortrinlig Næring for Ugler og Ravn, saa berede man disse et Standpunkt, hvorfra de beqvemt kunne lure paa deres Bytte og bemægtige sig det. Til denne Hensigt indsætte man paa de med Kløver eller Røffenurter bevorede Marker 4—6 Fod lange Vidier i Jorden med begge Enden. Paa den lille Forhøining, der dannes af Videns Bue, tage hine Fugle da gjerne Sæde. — For ikke at yde Musene noget uforstyrret Ophold i Laderne, bør man anbringe Kanaler af Brædder, med en Vidde af 12—16 Tm. i Kvadrat, imellem Kornlagene og ved Ladens Mure eller Bægge. Disse Kanaler giver man hist og her smaae Sidaabninger gjennem Brædderne, for at skaffe Musene fri Udgang dertil. Ligeledes lader man Kanalerne være aabne for Enderne, fører dem igjennem den nordre eller bagerste Bæg ud i den frie Luft og forsyner dem med smaae Døre, som kunne aabnes eller lukkes efter Veirliget. Denne Indretning er af stor Nytte, thi ikke blot at det ved

de hule Mellemrum i Sæden bevirkede stadige Lufttræk og den deraf følgende Kulde bortstrammer Musene fra de nedre Kornlag, hvor de ellers levede i uforstyrret Ro; men man forskaffer ogsaa Rattene det skønneste Jagtrevier til Musenes Forfølgelse igjennem disse Hulinger. Tillige tjene disse Kanaler, hvis Udgange i Høstens Tid alle staae aabne, til at aflede enhver skadelig Fugtighed fra de nye Afgrøder og til at vedligeholde disse i fuldkommen tør Tilstand indtil Aftærskningen.

Rapsens Beskyttelse mod Jordlopper.

Naar Rapsen er bleven saaet i Rækker med Saaemaskinen, saa foretages nogle Dage derefter en Bredsaaning. Da nu Jordloppen stedse angriber de yngste, spædste Planter, saa siltrer den anden Sæd, hvilken man overlader Jordlopperne, den tidligere Sæd imod deres Angreb. Naar Faren for disse Insecter er forbi, saa blive de forskaanede Planter af den anden Udsæd tilintetgjorte ved Risping og Hynning.

Beskyttelsesmiddel imod Jordlarver.

Sædefornet gjenarbejdes før Spredningen med Skuffer, som ere bestrøgne med Terpentiniolie. Ved det dermed anstillede Forsøg medgif 4 Dvart Terpentiniolie til 200 Scheffel Sæderug, som aldeles blev forskaanet for Kornorme, medens ved Siden deraf en Udsæd af 30 Scheffel Rug, der ikke var behandlet med Terpentiniolie, blev stærkt medtaget af hine Dbe-læggere.

Udryddelse af Jordlopper, Bladlus &c.

For at udrydde Jordlopper, Bladlus m. m., strøe man paa de friskt vandede Planter ret stærkt Tobaksstøv, saaledes som det erholdes fra Fabrikkerne.

Tilintetgjørelse af Larver i Frugthaver.

I Løbet af Efteraaret og Vinteren renser man,

ved Hjælp af en Kniv af Træ, Frugttræerne fra alt det paa Stammen og Grenene siddende Mos, og opbrænder strax det affrabede Snavs, der indeholder en Masse af Insectyngel. Derefter bestryger man, ved Hjælp af en Murerpensel, de velrensede Frugttræer med en Oplosning af brændt Kalk i Vand, hvortil man ogsaa kan sætte nogen Sæbesyberasse. Herved ødelægges Larverederne. Men tillige maa i For- og Efteraar Jorden omgraves indtil 4 à 6 Fods Afstand fra Træet, thi herved blive de i Jordstørpen værende Pupper deels ødelagte, deels blottede, og derved enten opædte af Fuglene eller dræbte af Vinterkulden.

• Anvendelse af Kartoffeltoppene.

I Bagpommern gjør man allerede i længere Tid Kartoffeltoppene, naar de kort før Høsten endnu ere grønne, efter den klappmeierske Methode til Hø. Køer og Faar besinde sig ganske vel ved dette Foder, hvilket Sprengel vel ikke uden Grund tilskriver Beredningsmaaden, hvorved det Stof (Solanin?), der saa let paafører Dvæget Bugløb, maaskee forstyrres.

I det Anhaltiske benytter man Kartoffeltoppene med saa stor Fordeel til Grøngjødsfning, at deres Værdi altid dækker Omkostningerne ved Høsten. — Kartoffler kunne opbevares for Sommeren ved at overgydes med kogende Vand, astørres og nedpakkes i Tønder med fint Sand.

Buffetornen yndes af Bierne.

En Blomst, som fra den tidlige Morgen indtil seent paa Aftenen besøges i talrig Mængde af Bierne, og som derfor er af Bigtighed for Biavlens, er *Lycium europæum* (Buffetorn). Denne Buff blomstrer hele Sommeren igjennem indtil langt ud paa Efteraaret, kan let formeres ved Frø, Rodstød og Afslæggere, og er meget tjenlig til Hegn, til Beflødning af Bæge og Løvhytter ic.